

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 05.04.2017, sp. zn. 23 Cdo 3842/2016, ECLI:CZ:NS:2017:23.CDO.3842.2016.1

Číslo: 102/2018

Právní věta: Jestliže pojistitel upomenul pojistníka o úhradu dlužného pojistného z titulu pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, zaniká pojištění marným uplynutím lhůty uvedené v upomínce bez zřetele k tomu, zda pojistitel splnil povinnost informovat o upomínce vlastníka vozidla coby osobu odlišnou od pojistníka; případné právo vlastníka vozidla na náhradu škody způsobené porušením informační povinnosti tím není dotčeno.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.04.2017

Spisová značka: 23 Cdo 3842/2016

Číslo rozhodnutí: 102

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pojištění

Předpisy: § 12 odst. 1 písm. e) předpisu č. 168/1999Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 57 Co 549/2015.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 23. 2. 2016, č. j. 57 Co 549/2015-172, výrokem I. potvrdil rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 28. 5. 2015 č. j. 17 C 285/2014-122, v napadeném výroku I. a III., jimiž bylo žalované uloženo zaplatit žalobkyni 4 x 20 040 Kč s úroky z prodlení specifikovanými v jednotlivých bodech a) až d) výroku I. rozsudku okresního soudu vždy ke každé částce ve výši 20 040 Kč, a rozhodnuto o povinnosti žalované zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení; výrokem II. rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

2. Krajský soud v Ostravě (dále jen „odvolací soud“) se ztotožnil s právním závěrem Okresního soudu ve Frýdku-Místku (dále jen „soud prvního stupně“), že žalobkyně má nárok na zaplacení příspěvků za provoz nepojištěných vozidel ve vlastnictví žalované v období od 2. 8. 2011 do 6. 10. 2011, a to se zákonnými úroky z prodlení ode dne následujícího po uplynutí lhůty určené ve výzvě žalobkyně pro zaplacení příspěvků za nepojištěná vozidla.

3. Oba soudy vyšly z ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, v rozhodném znění (dále jen „zákon č. 168/1999Sb.“), podle něhož pojištění odpovědnosti zaniká dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části, doručené pojistníkovi; tato lhůta nesmí být kratší než 1 měsíc a upomínka pojistitele musí obsahovat upozornění na zánik pojištění odpovědnosti v případě nezaplacení dlužného pojistného a o této upomínce pojistitel současně informuje osobu uvedenou v pojistné smlouvě jako vlastníka tuzemského vozidla, jde-li o osobu odlišnou od pojistníka; lhůtu stanovenou pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části lze před jejím uplynutím dohodou prodloužit.

4. V daném případě soudy zjistily, že provozovateli vozidel (společnosti Z., s. r. o.), jako pojistníkovi podle pojistné smlouvy ze dne 23. 12. 2008, uzavřené s Českou pojišťovnou, a. s., byla odeslána výzva, aby do 31. 7. 2011 uhradil dlužné pojistné za pojištění vozidel pro případ odpovědnosti za škodu, a to s upozorněním, že pokud dlužné pojistné nebude v určené lhůtě uhrazeno, pojištění vozidel zanikne dnem 1. 8. 2011. Výzva byla pro pojistníka připravena k vyzvednutí na poště od 8. 6. do 20. 6. 2011 a po uplynutí úložní doby byla zásilka vrácena odesílateli – České pojišťovně, a. s., čímž byla podle soudů výzva považována za doručenou a pojištění zaniklo dnem 1. 8. 2011. Soudy se neztotožnily se stanoviskem žalované, že nesplnění informační povinnosti pojistitelem ve vztahu k vlastníku vozidla má vliv na platnost zániku pojištění. Oba soudy shodně uzavřely, že žaloba byla podána důvodně, bylo-li prokázáno, že žalobkyně výzvami doručenými žalované dne 7. 2. 2012 vyzvala žalovanou k zaplacení příspěvků za nepojištěná vozidla, což však žalovaná v určené lhůtě nesplnila.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání s tím, že jej považuje za přípustné podle § 237 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), neboť se domnívá, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) dosud nebyla řešena, a to konkrétně otázky výkladu ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2010. Z obsahu dovolání vyplývá, že dovolatelka za neřešenou právní otázku považuje, zda je splněna hmotně právní podmínka pro řádné ukončení pojistné smlouvy, jestliže vlastník vozidla nebyl informován o upomínce k zaplacení dlužného pojistného doručené pojistitelem pojistníkovi s upozorněním na zánik pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Dovolatelka má za to, že tato otázka měla být vyřešena tak, že musí být kumulativně splněny všechny podmínky ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb., tj. že lhůta uvedená v upomínce nesmí být kratší než jeden měsíc, upomínka musí obsahovat upozornění na zánik pojištění odpovědnosti v případě nezaplacení dlužného pojistného, a o této upomínce je současně informována osoba uvedená v pojistné smlouvě jako vlastník vozidla, je-li osobou odlišnou od pojistníka. Jestliže všechny tři tyto podmínky nebyly v dané věci naplněny, není možno podle dovolatelky dospět k závěru, že byly naplněny podmínky pro vyhovění žalobě na zaplacení příspěvků za provoz nepojištěných vozidel. Podle dovolatelky je smyslem ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. chránit vlastníka vozidla před situací, aby vozidlo nebylo provozováno bez zákonného pojištění a zároveň chránit vlastníka před případnou náhradou škody. Dovolatelka navrhl, aby Nejvyšší soud změnil rozsudek odvolacího soudu tak, že žaloba se zamítá a žalované se přiznává náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů a před soudem dovolacím.

6. Žalobkyně ve vyjádření k podanému dovolání navrhl, aby jeho odmítnutí, neboť se domnívá, že dovolatelka neuvedla, jaká konkrétní otázka má být dovolacím soudem vyřešena, když pouze uvedla, že dovolací soud se má zabývat výkladem ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. Pokud by dovolací soud přesto považoval dovolání žalované za přípustné, navrhl, aby bylo dovolání zamítnuto, neboť je podle žalobkyně zcela nedůvodné. Žalobkyně se domnívá, že informační

povinnost, kterou zákon stanovuje ve vztahu k vlastníkovi vozidla, nelze považovat za jednu z obligatorních podmínek pro zánik pojištění odpovědnosti, jež musí být kumulativně splněna spolu s podmínkami týkajícími se náležitostí upomínky doručené pojistníkovi podle § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud, jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.), po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to otázky, zda nesplnění informační povinnosti pojistitelem ve vztahu k vlastníkovi vozidla, jako osoby odlišné od pojistníka, o upomínce k zaplacení pojistného doručené pojistníkovi, má vliv na platnost zániku pojištění odpovědnosti

IV.

Důvodnost dovolání

8. Podle § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění platném od 1. 1. 2010 (dále opět jen „zákon č. 168/1999 Sb.“) pojištění odpovědnosti zaniká dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části, doručené pojistníkovi; tato lhůta nesmí být kratší než 1 měsíc a upomínka pojistitele musí obsahovat upozornění na zánik pojištění odpovědnosti v případě nezaplacení dlužného pojistného a o této upomínce pojistitel současně informuje osobu uvedenou v pojistné smlouvě jako vlastník tuzemského vozidla, jde-li o osobu odlišnou od pojistníka; lhůtu stanovenou pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části lze před jejím uplynutím dohodou prodloužit.

9. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že odvolací soud správně potvrdil odvoláním napadenou vyhovující část rozsudku soudu prvního stupně, jestliže dovodil, že nesplnění povinnosti pojistitele informovat vlastníka vozidla, uvedeného v pojistné smlouvě uzavřené s pojistníkem, jako osobou odlišnou od vlastníka vozidla, o upomínce pojistitele k zaplacení pojistného, nemá vliv na zánik pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, neboť k zániku pojištění dojde podle § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. marným uplynutím lhůty uvedené v upomínce k zaplacení dlužného pojistného doručené pojistníkovi. Odvolací soud správně vyšel z úvahy, že pojistná smlouva je dvoustranným právním jednáním, které zavazuje pouze účastníky smlouvy, a že s porušením informační povinnosti ze strany pojistitele může být spojeno případně jen právo vlastníka vozidla na náhradu škody, která by v důsledku porušení této povinnosti pojišťovnou vlastníku vozidla vznikla. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. nespojuje s případným porušením informační povinnosti ze strany pojistitele vůči vlastníkovi tuzemského vozidla žádné následky pro další trvání nebo zánik pojištění podle smlouvy uzavřené mezi pojistitelem a pojistníkem o odpovědnosti z provozu vozidla.

10. Ke shodnému právnímu závěru ohledně následků nesplnění informační povinnosti pojistitelem ve vztahu k vlastníkovi vozidla ostatně dospěla i odborná právní literatura, která k ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. uvádí, že „Nesplnění povinnosti pojistitele informovat vlastníka vozidla uvedeného v pojistné smlouvě o upomínce pojistitele k zaplacení pojistného nemá vliv na zánik pojištění, k tomu dojde marným uplynutím lhůty uvedené v upomínce k zaplacení pojistného doručené pojistníkovi. S porušením této povinnosti ze strany pojistitele však může být spojeno právo na náhradu škody, která by v důsledku porušení této povinnosti vznikla.“ (viz blíže JANDOVÁ, L., VOJTEK, P.: Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, Komentář, 1. vydání, Praha, C. H.

Beck, 2012, s. 261).

11. Z výše uvedeného je tak zřejmé, že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) nebyl uplatněn důvodně. Nejvyšší soud proto uzavřel, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné [§ 243d písm. a) o. s. ř.] a dovolání žalované zamítl.